

Бліщук Катерина Михайлівна

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки
Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України,*

ORCID: 0000-0002-8154-6608

e-mail: Kblischuk@gmail.com

**ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Розглянуто проблеми та перспективи розвитку фінансової децентралізації в Україні. Здійснено аналіз основних показників надходжень до місцевих бюджетів під час проведення фінансової децентралізації. Розроблено пропозиції щодо подальшого здійснення реформ у сфері ефективного використання коштів місцевими органами влади. Обґрунтовано напрями щодо удосконалення відносин між державою та місцевими органами влади у процесі реалізації фінансової децентралізації та її наступних етапів.

Ключові слова: фінансова децентралізація; місцеві органи влади; об'єднані територіальні громади; реформа; фінансові ресурси; місцеві бюджети.

Постановка проблеми. Процес децентралізації, що відбувається в Україні, на сьогодні став однією із найважливіших змін у суспільному житті держави. І хоч головною метою цієї реформи є створення ефективної структури органів місцевого самоврядування з ознаками відкритості та гнучкості, що сприятиме зміцненню представницьких систем прийняття рішень на рівні територіальних громад, її запровадження потребує обдуманих та виважених кроків до вирішення існуючих на сучасному етапі проблем як стратегічного, так і оперативного спрямування, що формують значні ризики для її подальшої успішної реалізації.

Фінансова децентралізація є важливою складовою реформ, здійснюваних у зазначеній сфері, основою якої є бюджетна та податкова децентралізації. Здійснення трансформаційних змін, які стосуються підвищення ефективності перерозподілу фінансовими ресурсами на місцевому рівні, супроводжується тим, що на місцях часто виникають питання, пов'язані з потребою збільшення власних коштів, оптимізацією доходів та видатків бюджетів, забезпеченням належного рівня самостійності щодо розпорядження фінансами тощо. Ці та інші проблеми вимагають особливої уваги органів влади різних рівнів, управлінців, громади, науковців та суспільства загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансової децентралізації досліджується багатьма науковцями, враховуючи його

багатогранність та багатоаспектність. Зокрема, О. Бойко та В. Мамонова вивчають потенціал місцевих бюджетів щодо фінансування публічних послуг; Н. Бак аналізує реалізацію децентралізаційних перетворень у контексті бюджетних прав, обов'язків і відповідальності; Г. Возняк розглядає питання переваг та ризиків бюджетної децентралізації; І. Патока акцентує увагу на фінансовому забезпеченні об'єднаних територіальних громад; А. Мельничук та П. Остапенко здійснюють оцінку сучасного стану проведення реформи децентралізації та визначення її етапів; Л. Тарангул простежує формування міжбюджетних фінансових потоків в умовах запровадження в Україні бюджетної децентралізації; Б. Малиняк визначає послідовність проведення реформи бюджетної децентралізації; О. Луніна обґрунтовує цілі бюджетної децентралізації та її ключові завдання; О. Зварич досліджує зміни казначейського обслуговування в умовах фіскальної децентралізації бюджетних повноважень.

Цими та іншими вченими проблематика фінансової децентралізації вивчається достатньо детально, проте постійний розвиток суспільства, незавершеність реформ у цій сфері, потреба адаптації українських реалій до європейських стандартів вимагають подальших ґрунтовних наукових досліджень та узагальнень.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Реформа фінансової децентралізації є складним та відповідальним процесом, тривалість та успішність проведення якого залежать від політико-економічного стану в державі, суспільного сприйняття змін, належного нормативного, а також наукового забезпечення здійснюваних реформ. Тому метою статті є визначення особливостей здійснення фінансової децентралізації на сучасному етапі, її переваг і недоліків та розробка на цій основі пропозицій щодо подальшого здійснення реформ у сфері ефективного використання коштів місцевими органами влади в контексті фінансової децентралізації.

Виклад основного матеріалу. Фінансова децентралізація є важливим інструментом, наданим органам місцевого самоврядування для ефективного розвитку територій, і її основним завданням є збільшення фінансової спроможності місцевих бюджетів завдяки делегуванню урядом частини повноважень місцевим радам. Вона передбачає процес реформування, спрямований на розширення функцій та повноважень місцевих органів влади щодо використання фінансових ресурсів на потреби підпорядковуваних територій.

Основа цих реформ почала формуватися ще із часів проголошення української незалежності. Конституція України, прийнята у 1996 р., закріпила на найвищому нормативному рівні положення щодо місцевого самоврядування в державі. Так, Основним Законом визначено гарантії місцевого самоврядування в Україні (ст. 7), а у ст. 140 – 146 регламентовано права і обов'язки органів місцевого самоврядування, матеріальну і фінансову основу їх функціонування тощо [1].

Детальніше повноваження місцевих органів влади були сформульовані Законом України “Про місцеве самоврядування”, прийнятим в 1997 р. [2]. В цьому нормативному акті визначено право комунальної власності та особливості формування доходів і видатків місцевих бюджетів.

Бюджетним кодексом України, прийнятим в 2001 р., був визначений принцип дворівневості бюджетної системи держави [3]. Так, у ньому зазначалося, що вона складається з Державного та місцевих бюджетів. У Кодексі класифіковано доходи і видатки місцевих бюджетів, визначено види міжбюджетних трансфертів, встановлено частку загальнодержавних податків та зборів, які перераховують на місцевий рівень, а також роз’яснено низку особливостей стосовно розпорядження фінансовими ресурсами на місцях. А вже з 1 січня 2011 р. в країні почав діяти оновлений Бюджетний кодекс, спрямований на підвищення фінансової самостійності місцевих бюджетів на основі здійснення фінансової децентралізації в Україні [4].

Прийняття зазначених законодавчих актів дає змогу говорити про достатню основу для здійснення реформ у сфері подолання проблем, пов’язаних із недостатнім обсягом власних фінансових ресурсів місцевих бюджетів. Аналітична записка, підготовлена Національним інститутом стратегічних досліджень, свідчить про те, що у 2015 р. завдяки внесеним змінам до Податкового та Бюджетного кодексів щодо розширення повноважень місцевих органів влади та трансформації використання фінансових ресурсів місцевими бюджетами було реалізовано перший етап фінансової децентралізації [5].

На сьогодні реформа децентралізації в країні триває, і статистичні дані дають змогу проаналізувати її результати, дати оцінку перевагам та недолікам і спрогнозувати подальші перетворення в зазначеній сфері. Для того, щоб оцінити ефективність децентралізаційних перетворень у фінансовій сфері, потрібно прослідкувати процес виконання місцевих бюджетів України в розрізі основних показників (табл. 1).

Таблиця 1

Результати зміни стану місцевих бюджетів в Україні під час проведення фінансової децентралізації [6 – 8]

Показники	Роки				2017 р. у % до 2014 р.
	2014	2015	2016	2017	
Доходи місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), млн грн	80230,1	110574,7	146648,3	191900,0	239,2
Міжбюджетні трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам, млн грн	130600,7	173980,0	195395,3	272900,0	209,0
Частка місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів, %	8,0	25,7	27,1	28,0	x
Частка місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України, %	22,2	45,6	47,5	49,3	x

Аналіз основних показників, зазначених у табл. 1, засвідчує, що доходи місцевих бюджетів, починаючи з 2014 р., зросли майже у 2,4 рази. Це свідчить про те, що у 2014 р., коли реформа фінансової децентралізації в країні ще офіційно не розпочалася, місцеві бюджети мали значно менше фінансових ресурсів у своєму розпорядженні. Адже протягом зазначеного періоду зріс обсяг міжбюджетних трансфертів більше ніж у 2 рази, а частка місцевих податків і зборів у доходах місцевих бюджетів зросла майже в 4 рази.

Зокрема, протягом 2017 р. доходи місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) становили майже 192,0 млрд грн, що на 21,3 млрд грн більше від прогнозних показників Міністерства фінансів України. А порівняно з 2016 р. ці надходження зросли на 45,4 млрд грн, або на 31% [9]. Ці дані свідчать про те, що органи місцевого самоврядування безпосередньо зацікавлені у збільшенні надходжень до місцевих бюджетів, реалізації заходів щодо пошуку резервів їх наповнення та підвищення ефективності адміністрування податків і зборів.

У 2017 р. вдалося досягти вагомого результату – частка фінансових ресурсів, які отримують місцеві бюджети з Державного бюджету, досягла практично 50% (рис. 1) [10]. Це є свідченням того, що органи місцевої влади володіють половиною фінансових ресурсів зведеного бюджету країни, і цей ресурс можна буде спрямовувати на розвиток територій держави. Прогнозується, що така тенденція збережеться, і в 2018 р. цей показник буде далі зростати.

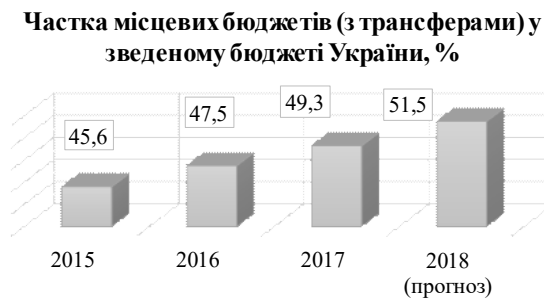

Рис. 1. Частка місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України протягом 2015 – 2017 рр., %

Прогресивні перетворення продовжувалися і в поточному році. Так, протягом січня – серпня 2018 р. спостерігалось зростання власних доходів місцевих бюджетів, і цей показник зріс порівняно з аналогічним періодом 2017 р. на 27,9 млрд грн (рис. 2) [11].

За січень – жовтень 2018 р. до загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) надійшло 189 367,0 млн грн. Приріст надходжень до загального фонду, порівняно з аналогічним періодом 2017 р. (у співставних умовах та без урахування територій, що не підконтрольні українській владі), становив 22,0%, або 34 186,8 млн грн [12].

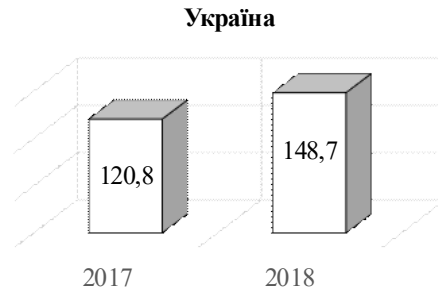

Рис. 2. Виконання власних доходів за січень – серпень 2018 р., порівняно з січнем – серпнем 2017 р., млрд грн, %

Окремо необхідно наголосити на ролі держави у розвитку реформи децентралізації. За даними табл. 1, міжбюджетні трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам протягом 2014 – 2017 рр. зросли в 2,1 раза, що свідчить про державну підтримку реформи, зокрема розвитку громад та розбудови інфраструктури (рис. 3) [13].

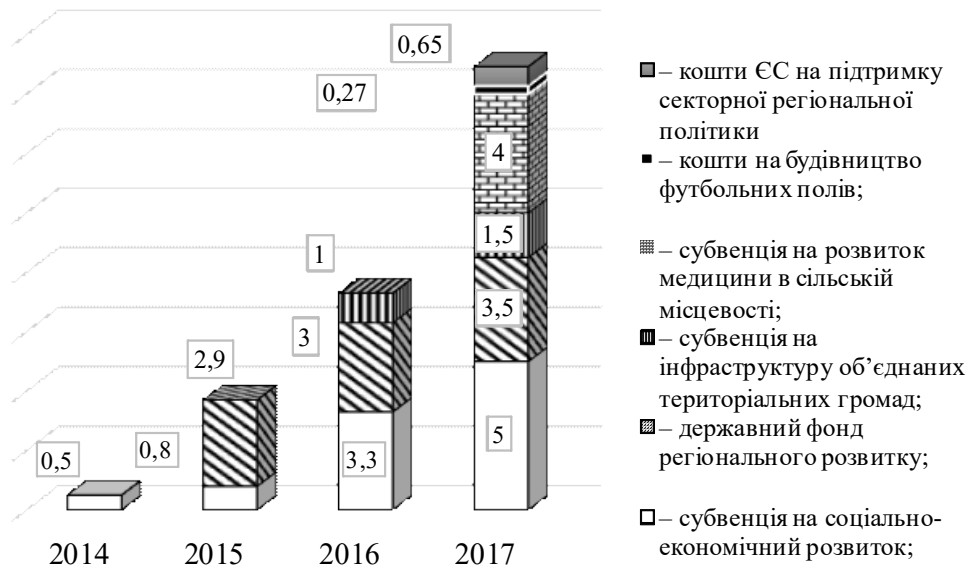

Рис. 3. Динаміка державної фінансової підтримки для розвитку громад та розбудови інфраструктури, млрд грн

Так, якщо у 2014 р. з Державного бюджету на підтримку соціально-економічного розвитку регіонів було передбачено лише 0,5 млрд грн, то вже в 2016 р. обсяг коштів на реалізацію інфраструктурних проєктів зріс майже на 7 млрд грн та становив 7,3 млрд грн. За ці кошти було реалізовано 5904 проєкти

з підтримки місцевого та регіонального розвитку та 523 органи місцевого самоврядування отримали кошти на проекти соціально-економічного розвитку [14]. Станом на 1 січня 2018 р. обсяг загальної бюджетної підтримки становив 16,1 млрд грн, що більше у 32 рази порівняно з 2014 р.

Отже, на основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що реформа фінансової децентралізації засвідчила значні успіхи у сфері перерозподілу коштів на користь місцевих органів влади. Тому можна стверджувати, що процес фінансової децентралізації має низку важливих переваг (рис. 4).

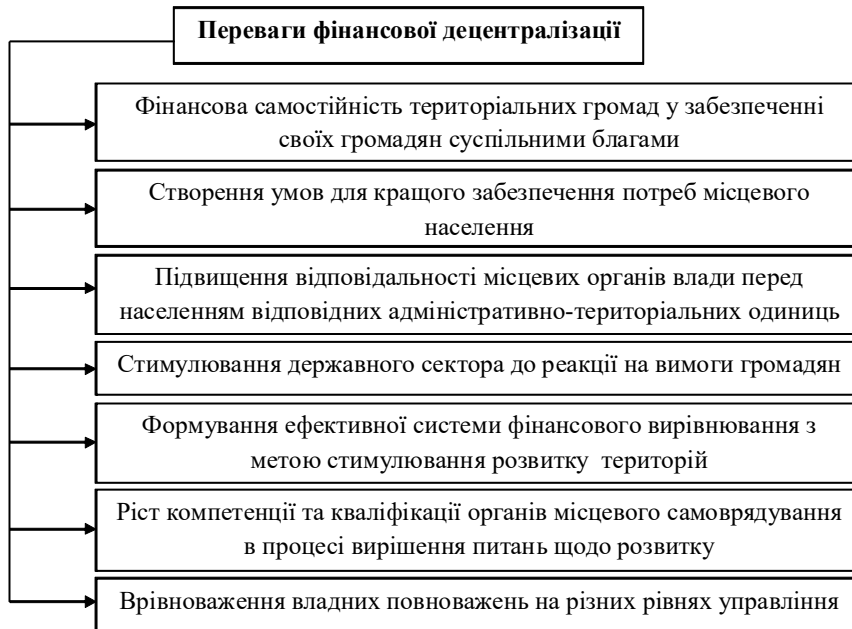

Рис. 4. Переваги фінансової децентралізації (власні узагальнення)

Про переваги фінансової децентралізації свідчить і зарубіжний досвід, який підтверджує, що реалізація децентралізаційних перетворень позитивно впливає на загальний економічний розвиток держави. Проте, як і будь-яке явище, децентралізація поряд із перевагами має і недоліки, які здебільшого пов'язані з проблемами реалізації реформ, враховуючи особливості українського суспільства (рис. 5).

Ускладнення процесу перерозподілу фінансових ресурсів через зведений бюджет країни є одним із основних недоліків фінансової децентралізації на сьогодні і є однією із проблем управління бюджетним процесом загалом. Це питання прямо пов'язане з проблемами функціонування об'єднаних територіальних громад, зокрема з незавершеністю розробки стратегічних планів їх формування в державі, а також із невизначеністю діяльності тих територіальних громад, які вже функціонують і бажають отримати додаткові

кошти та управлінські повноваження для свого розвитку. Адже на державному рівні не доопрацьовані підходи щодо стабільної фінансової підтримки громад. До того ж, часто виникають ситуації, коли місцеві органи влади прямо чи опосередковано чинять спротив створенню територіальних об'єднань.

Рис. 5. Недоліки фінансової децентралізації (власні узагальнення)

Також у процесі діяльності об'єднаних територіальних громад виникають проблеми оптимального перерозподілу фінансових ресурсів між ними та органами влади місцевого та загальнодержавного рівня. Це тісно корелює із таким недоліком децентралізації, як складність узгодження локальних проблем територіальних громад із макроекономічними проблемами країни. Цю проблему посилює неналежне кадрове забезпечення, яке нерідко спостерігається в територіальних громадах, та відсутність фахівців, здатних вирішувати поставлені перед ними завдання.

У процесі фінансової децентралізації часто знижується централізований бюджетний контроль над формуванням та ефективним розподілом бюджетних ресурсів. Це призводить до зниження якості послуг, які населення очікує отримати як результат децентралізаційних змін і в багатьох випадках є наслідком незаконних дій та рішень місцевих органів влади.

Поряд із згаданими проблемами, які виникають у процесі фінансової децентралізації, ключовим є питання необізнаності населення та його недовіри до прийдешніх змін. Загалом, соціальний аспект реформування є не менш важливим, ніж організаційно-управлінський чи економіко-політичний, адже

суспільне несприйняття у багатьох випадках може мати більш негативні наслідки, порівняно із невиконанням планових показників.

Для того, щоб усунути недоліки фінансової децентралізації та вирішити проблеми, які супроводжують цей процес, необхідно забезпечити реалізацію таких дій:

- збільшити частку власних доходів у місцевих бюджетах для забезпечення самостійності органів місцевого самоврядування;
- створити умови для того, щоб органи місцевого самоврядування ефективно реалізовували функції як публічна влада;
- максимально врахувати потреби громади в процесі розподілу і перерозподілу фінансових ресурсів;
- чітко визначити, які функції держави доцільніше виконувати централізовано, а які – децентралізовано, та обґрунтувати при цьому економічний ефект прийнятих рішень;
- уніфікувати законодавство та усунути в ньому дублювання функцій державних та місцевих органів влади;
- сприяти переходу до нової парадигми публічного управління, за якої органи влади різних рівнів не будуть протиставлятися один одному, а будуть функціонувати на засадах гармонізації та розподілу функцій і повноважень.

Ці та інші дії сприятимуть подальшому ефективному розвитку реформи фінансової децентралізації та використанню фінансових ресурсів громад із максимальним результатом.

Загалом, здійснення реформи фінансової децентралізації дасть змогу модернізувати бюджетну систему України, що, своєю чергою, забезпечить перехід до нової парадигми публічного управління, відповідно до якої буде здійснено чіткий розподіл повноважень між органами влади загальнодержавного та місцевого рівня. Це у перспективі сприятиме ефективному виконанню державою своїх безпосередніх функцій щодо надання якісних суспільних благ та послуг населенню.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, проведення фінансової децентралізації сприяє прийняттю справедливіших та якісніших управлінських рішень щодо розподілу фінансових ресурсів на рівні окремих територій. Ця реформа повинна забезпечити найбільш повне врахування інтересів громад шляхом економії та ефективного використання бюджетних коштів у процесі надання суспільних послуг населенню.

Перспективою подальших наукових досліджень є вивчення особливостей податкової децентралізації як важливої складової фінансової децентралізації та розробка пропозицій щодо оптимізації податкового навантаження на господарюючих суб'єктів.

Список використаної літератури

1. Конституція України : затверджена Законом України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 21.11.2018).

2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення: 21.11.2018).
3. Бюджетний кодекс України : затверджений Законом України № 2542-III від 21.06.2001 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2542-14/page4> (дата звернення: 21.11.2018).
4. Бюджетний кодекс України : затверджений Законом України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 22.11.2018).
5. Аналіз та оцінка реалізації бюджетної децентралізації в Україні : аналіт. зап. / Національний інститут стратегічних досліджень. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/2242/> (дата звернення: 22.11.2018).
6. Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік / ІБСЕДПроект “Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ – II) впровадження”, USAID. Київ, 2017. 90 с.
7. Довідка щодо стану виконання місцевих бюджетів. Виконання доходів місцевих бюджетів за січень – грудень 2017 року. URL : <https://www.minfin.gov.ua/news/view/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzhativ-?category=bjudzhet&subcategory=zatverdezhnnia-mistsevykh-biudzhativ> (дата звернення: 22.11.2018).
8. Об’єднані громади більш мотивовані нарощувати місцеві податки та збори – висновки експертів. URL : <https://decentralization.gov.ua/news/7402?page=4> (дата звернення: 22.11.2018).
9. Моніторинг децентралізації станом на грудень 2017. URL : <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/309/10.09.2018.pdf> (дата звернення: 22.11.2018).
10. Там само.
11. Там само.
12. Довідка щодо стану виконання місцевих бюджетів. Виконання доходів місцевих бюджетів за січень – жовтень 2018 року. URL : https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/841_1102020556-compressed.pdf (дата звернення: 22.11.2018).
13. Моніторинг децентралізації станом на грудень 2017...
14. Там само.

Статтю подано: 20.11.2018

Статтю схвалено: 05.12.2018

Blishchuk Kateryna Mykhailivna

Associate Professor, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Economics, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

ORCID: 0000-0002-8154-6608

e-mail: Kblischuk@gmail.com

FINANCIAL DECENTRALIZATION: PROBLEMS AND PROSPECTS

Problem setting. Financial decentralization is an important part of the reforms implemented in this area, which is based on fiscal and tax decentralization. The implementation of transformation changes related to increasing the efficiency of financial resources

redistribution at the local level is accompanied by the fact that local issues often raise, which are related to the necessity to increase own funds, optimize revenue and expenditure of budgets, ensure an adequate level of autonomy in the management of finances, etc. These and other issues require special attention from different levels of government, managers, community, academics and society as a whole.

Recent research and publications analysis. The issue of financial decentralization is being studied by many scholars, based on its multifaceted and multidimensional nature. In particular, these are such researchers as N. Buck, O. Boiko, H. Vozniak, O. Zvarych, O. Lunina, V. Mamonova, B. Malyniak, A. Melnychuk, P. Ostapenko, I. Patoka, L. Taranhul and others. The issue of financial decentralization is being studied by them deeply enough, but the constant development of society, the incompleteness of reforms in this area, the need for adaptation of Ukrainian realities to European standards requires further thorough scientific research and generalizations.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. The purpose of the article is to determine the peculiarities of the implementation of financial decentralization at the present stage, its advantages and disadvantages and to develop on this basis the proposals for further implementation of reforms in the field of efficient use of funds by local authorities in the context of financial decentralization.

Paper main body. In the process of studying the regulatory framework, which became the basis for the implementation of the decentralization reform, it was noted that the adoption of the above-mentioned legislative acts provides an opportunity to discuss the idea of a sufficient basis for implementation of reforms in the area of overcoming the problems associated with the insufficient amount of own financial resources of local budgets.

The analysis of revenues and running costs of local budgets in Ukraine during financial decentralization was made and it was ascertained that local budget revenues for four years, starting from 2014, increased almost 2.4 times. It is noted that local authorities are directly interested in increasing revenues to local budgets, in implementing measures to find reserves for their filling and improving the efficiency of administration of taxes and fees. It is determined that in 2017 we managed to achieve a significant result – the share of financial resources, which local budgets are receiving from the State Budget reached almost 50%.

It is determined that the main advantages of financial decentralization are the financial autonomy of territorial communities in providing their citizens with public goods; creating conditions for better meeting the needs of the local population; increasing the responsibility of local authorities to the population of the respective administrative-territorial units; stimulating the public sector to respond to citizens' demands; formation of an effective system of financial equalization in order to stimulate the development of territories; the growth of competences and qualifications of local authorities in the process of solving the issues of development; balancing the power at different levels of management. There are revealed the following drawbacks of financial decentralization as a complication of the process of redistribution of financial resources through the budget and managing the budget process in general; complexity of coordination of local problems of territorial communities with macroeconomic problems of the country; the emergence of regional fiscal discrepancies; reduction of centralized budget control over the formation and efficient allocation of budgetary resources; restriction of centralized equalization of income and expenditure parts of the

budgets of territorial communities. It has been proved that the complication of the process of redistribution of financial resources through the consolidated budget of the country is one of the main shortcomings of financial decentralization at present and is one of the problems of managing the budget process in general.

It is determined that in order to minimize the disadvantages of financial decentralization, it is necessary to: eliminate the disadvantages of forming local budgets in order to increase the autonomy of local authorities; create conditions for local authorities to effectively carry out functions of public authority; maximally take into account the needs of the community in the process of distributing and redistributing financial resources; clearly define which functions of the state are expedient to perform centrally, and which are decentralized; unify the legislation and eliminate duplication of functions of state and local authorities; facilitate the transition to a new paradigm of public administration, in which the authorities of different levels will not be opposed to each other, but will function on the principles of harmonization and a clear division of functions and powers. It has been shown that these and other actions will contribute to the further effective development of the reform of financial decentralization and the use of finances of communities with the maximum result.

Conclusions of the research and prospects for further studies. There is a necessity to conclude that the conduct of financial decentralization promotes the making of more rightful and better quality managerial decisions on the distribution of financial resources at the level of separate territories. This reform should ensure the fullest possible consideration of interests of the communities by saving and efficient use of budgetary funds in the context of providing public services to the population.

Key words: financial decentralization; local authorities; united territorial communities; reform; financial resources; local budgets.

References

1. Konstytutsiya Ukrainy. (1996). [in Ukrainian].
2. Pro mistseve samovryaduvannya v Ukraini. № 280/97-VR. (1997).
3. Budzetyy kodeks Ukrainy. (2001). [in Ukrainian].
4. Budzetyy kodeks Ukrainy. (2010). [in Ukrainian].
5. Natsionalnyy instytut strategichnyh doslidzen. (2018). *Analiz ta otsinka realizatsiyi budzetyoi detsentralizatsiyi v Ukraini*. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/2242> [in Ukrainian].
6. Zubenko V.V., Samchynska I.V., Rudyk A.U. (2017). *Budzetyy monitoring: Analiz vykonannya budzety za 2016 rik*. Kyiv. 90 p. [in Ukrainian].
7. *Dovidka schodo stany vykonannya mistsevyh budzetyv. Vykonannya dohodiv mistsevyh budzetyv za sichen – gruden 2017 roku*. (2018). URL : <https://www.minfin.gov.ua/news/view/vykonannia-dokhodiv-mistsevykh-biudzhetyv-?category=bjudzhety&subcategory=zatverdezhnna-mistsevykh-biudzhetyv> [in Ukrainian].
8. *Obyednani gromady bilsh motyvovani naroschuvaty mistsevi podatky ta zbory – vysnovky ekspertiv*. (2018). URL : <https://decentralization.gov.ua/news/7402?page=4> [in Ukrainian].
9. *Monitoryng detsentralizatsiyi stanom na gruden 2017*. (2018). URL : <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/309/10.09.2018.pdf> [in Ukrainian].
10. Ibid.
11. Ibid.

12. *Dovidka schodo stany vykonannya mistsevyh budzetiv. Vykonannya dohodiv mistsevyh budzetiv za sichen – zovten 2018 roku.* (2018). URL : https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/841_1102020556-compressed.pdf [in Ukrainian].

13. *Monitoryng detsentralizatsiyi stanom na gruden 2017...*

14. *Ibid.*

Paper submitted: 20.11.2018

Paper accepted: 05.12.2018

Цитування: Бліщук К. М. Фінансова децентралізація: проблеми та перспективи // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 4(57) : у 2 ч. Ч. 2 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2018. С. 178—189.

Citation: Blishchuk, K. M. (2018). *Finansova detsentralizatsiia: problemy ta perspektyvy. Efficiency of Public Administration*, Issue 4(57), pp. 178-189.